

1. Білоус О. Г. Економічна система глобалізму: [монографія] / О.Г. Білорус. – К.: КНЕУ, 2003. – 360 с.
2. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку : монографія / С.Ф. Голов. Міжнародний інститут менеджменту. – К.: МІМ; Центр учбової літератури, 2007. – 522с.
3. Хаблюк, О. А. Зарубіжний досвід становлення аудиту ефективності [Текст] / Хаблюк О. А., Яцишин С. Р. // Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні: матеріали V міжнар. наук.-практ. конф. [м. Тернопіль, 31 травня-01 червня 2018 р.] / редкол. : О. В. Адамик, В. А. Дерій, З. В. Задорожний [та ін.]. - Тернопіль: ТНЕУ, 2018. - С.197-199. Режим доступу : <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/30029>
4. Reforming program of accounting with using international standards. Confirmed by Resolution of Ukraine's Cabinet of Ministers on October 28, 1998. – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1706-98-п>
5. Transformation of enterprises financial statements into financial statements according to ISA: Methodical recommendations. – Editor by S.F. Golov. – Vinnytsya: Consol, 2003. – 362p.

Будник Л.А.

кандидат економічних наук, доцент
Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль, Україна

ЕКОНОМІЧНА ЕКСПЕРТИЗА ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ НА ЕТАПІ ЙОГО ПЛАНУВАННЯ

Для успішного розроблення інвестиційного проекту необхідно правильно узгодити інтереси учасників інвестиційної діяльності, винагородити їх за ризик, пов'язаний з інвестуванням в проект і компенсувати втрати від інфляції в майбутньому періоді.

В системі управління створення і реалізації інвестиційного проекту важлива роль належить економічній експертизі.

Питання суті, розробки, експертизи, оцінки ефективності інвестиційних проектів розглянуті в працях українських та зарубіжних науковців: О. Вовчак, Г.Лагутіна, О. Іванчук, Ю. Єрешко, С.Рудейчук, Я. Меленівської, С. Цицюри, Н.Давиденко, Л. Ноздріної, Уільяма Ф. Шарпа та інших.

Однак не достатньо висвітлені в наукових працях питання експертизи інвестиційних проектів на етапі їх планування.

Підготовка реального інвестиційного проекту до реалізації вимагає розробки бізнес-плану. Його складають після проведення усіх необхідних досліджень, перед прийняттям інвестиційного рішення[1, с.35]. Бізнес-план дозволить учасникам інвестиційного проекту не лише прийняти, але й зафіксувати перелік робіт та виконавців, необхідні витрати і джерела їх покриття, щоб були виправдані сподівання учасників інвестиційного проекту на його ефективність.

Метою проведення експертизи є відбір і вирішення проблем з фінансування, доведення економічної доцільності інвестиційних витрат за сукупністю показників, прийнятних для інвестора [2, с.45]. Проведена економічна експертиза повинна сприяти правильному вибору інвестиційного проекту. Доцільно зазначити, що проекти, які були представлені інвесторам, необхідно порівнювати за допомогою єдиної системи показників. Порівнянність інвестиційних проектів визначається:

- обсягом робіт, які проводять за допомогою застосування нових технологій і обладнання;

- якісними параметрами нововведень;
- тимчасовим фактором;
- рівнем цін і тарифів.
- умовами оплати праці.

В умовах сучасної ринкової економіки варіант інвестиційного проекту вибирають з урахуванням інтересів інвестора. При проведенні оцінки, яка вказує на ефективність інвестиційного проекту, зазвичай беруть до уваги методичні рекомендації, пов'язані з оцінкою, а також їх відбору для фінансування.

Головним критерієм, що сприяє відбору проекту, є мінімум витрат на їх проведення. У процесі відбору інвестиційного проекту необхідно звернути увагу на способи щодо зниження ризику.

На етапі реалізації бізнес-плану визначають та виконують завдання як на підприємстві, так і за його межами, серед яких основними є:

- формування потрібних для реалізації бізнес-плану практичних завдань, їх логічної послідовності та графіка виконання;
- визначення необхідних ресурсів для виконання кожного завдання;
- розроблення кошторису реалізації та потоків ресурсів, що забезпечують фінансування протягом усього часу реалізації бізнес-плану;
- здійснення практичних завдань, контроль показників його реалізації та коригування, за необхідності, завдань і розрахунків, зроблених під час складання бізнес-плану [3, с. 117].

Бізнес-план можна вважати головним інструментом, за допомогою якого обґрунтовують інвестиційну ідею. Він є стандартним документом, у якому детально обґрунтовують концепцію призначеного для реалізації реального інвестиційного проекту і наводять основні його технічні, економічні, фінансові та соціальні характеристики. Важливим моментом при експертизі є комплексна оцінка показників ефективності бізнес-плану, яка передбачає врахування чинників комерційної та виробничої можливостей реалізації проекту, відповідність очікуваних показників ефективності проекту за критеріями, які є задовільними при прийнятті управлінського рішення, дотримання методики складання бізнес-плану та ін. [4].

З метою задоволення вимог інвестора, що виділяє кошти на реалізацію бізнес-плану, доцільно:

1) оцінити, відповідно до обраної методики, правильність заповнення форм і всіх пунктів відповідного розділу бізнес-плану.

2) вибрати «критичні точки» бізнес-плану інвестиційного проекту, які дозволяють знизити ризик інвестора. з цією метою повинні бути розглянуті різні варіанти розвитку подій.

3) відобразити результати експертизи в оціночному листі, використавши бальний-рейтинговий метод оцінки.

Важливе значення при проведенні економічної експертизи бізнес-плану інвестиційного проекту має вибір критеріїв оцінки бізнес-плану. Вважаємо за доцільне визначити такі критерії оцінки: дотримання методики складання бізнес-плану; очікуваний термін окупності проекту; комерційні перспективи інвестиційного проекту; фінансування інвестиційного проекту; наявність маркетингової стратегії; наявність виробничої стратегії; наявність фінансової стратегії; конкурентні позиції продукту; наявність ресурсів для реалізації проекту; ризику реалізації проекту.

Перелік обраних критеріїв подається в оціночному листі проекту. З метою отримання кількісної оцінки за результатами проведення експертизи пропонується використання бально-рейтингової оцінки. Цей метод передбачає виконання наступних етапів:

- експерт підбирає групу критеріїв (факторів);
- визначають значущість (питому вагу) кожного критерію;
- проводять оцінку якісних показників (критеріїв);
- задають кількісні показники, які характеризують різні аспекти ефективності проекту. Їх задають в числовому діапазоні з врахуванням різних сценаріїв розвитку ситуації. Оцінку кожного критерію проводять за десятибальною шкалою;
- формується інтегральна оцінка за різними аспектам ефективності розробки з урахуванням ваги і значення отриманих критеріїв.

Отже, важливу роль у політиці інвестування відіграє продуманість бізнес-планування кожного окремого інвестиційного проекту. Завданням економічної експертизи є комплексна оцінка показників його ефективності.

Список використаних джерел

1. Короткова О.В. Особливості розроблення та презентації бізнес-планів /О.В. Короткова // Інвестиції: практика та досвід. – 2013. – № 14. – С. 34-37.
2. Ізмайлова К.В. Система експертизи ефективності інвестиційних на стадії техніко-економічного обґрунтування / К. В. Ізмайлова, О. В. Ізмайлова// Управління розвитком складних систем. Збірник наукових праць -2010. - № 4. - С. 45-54.
3. Клиффорд Ф. Грей Управление проектами: Практическое руководство: [пер с англ.] /. Клиффорд Ф. Грей, Эрик У. Ларсон – М.: Дело и сервис, 2003. – 528 с.
4. Моделювання бізнес-планів інвестиційних проектів: навч. посіб. / В. Т. Голубятніков, Р. М. Мазур, Н. В. Голубятнікова, В. В. Захарчук ; за заг. ред. доц. В. Т. Голубятнікова ; Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. - [2-е вид., переробл.]. - Л.: [ЛРІДУ НАДУ], 2010. - 264 с.

Бурденюк Т.Г.

кандидат економічних наук, доцент

Панасюк В.М.

кандидат економічних наук, доцент

Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль, Україна

МЕТОДИКИ АНАЛІЗУ ЕФЕКТИВНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Становлення інформаційного суспільства має як позитивні, так і негативні наслідки. З одного боку, пришвидчилася передача інформації значного обсягу, прискорилась її обробка та впровадження. З іншого – серйозне занепокоєння викликає поширення фактів протизаконного збору і використання інформації, несанкціонованого доступу до інформаційних ресурсів, незаконного копіювання інформації в інформаційних системах, викрадення інформації з бібліотек, архівів, банків та баз даних, порушення технологій обробки інформації, запуску програм-вірусів, знищення та модифікація даних у інформаційних системах, перехоплення інформації в технічних каналах її витоку тощо.

В умовах формування єдиного інформаційного простору особливого значення для підприємств набувають інформаційні технології. Загальносвітові тенденції впровадження на підприємствах інформаційних технологій захисту даних зумовлені необхідністю захисту інформації – ключового ресурсу сучасної економіки, який забезпечує конкурентні переваги.

За даними консалтингової фірми Chaos Stady, перші дослідження показали, що тільки